

Netwerkbijeenkomst Sport & OS 6 april 2010

Locatie: Beurs van Berlage, Damrak 213, 1012 ZH Amsterdam

Tijd: 14.00-17.00

Dagvoorzitter Rutger Bults heet iedereen van harte welkom namens NCDO en licht het centrale thema toe: Wat heeft het Netwerk Sport & OS bereikt en hoe kunnen we ervoor zorgen dat Sport en OS op de agenda blijft staan in Nederland?

Opening door Erica Terpstra, NOC*NSF en lid van de Inspiratie- en Innovatiegroep Sport & OS

Deze bijeenkomst moet inspiratie en een impuls geven om het vervolgtraject van sportcoalities en de beleidsnota sport in te gaan, aldus Erica Terpstra. Zij was sterk onder de indruk van een bezoek aan SCORE in 2009. Erica was betrokken bij de oprichting van SCORE in 1991. Toentertijd waren er bijna uitsluitend blanke, Westers ontwikkelingswerkers actief; nu wordt SCORE juist geleid, georganiseerd en bemand door Zuid Afrikanen. Als er meer van dit soort effectieve projecten komen, is dat prachtig, dan heeft het veld een sprong vooruit gemaakt. Van projecten die uitgevoerd worden door buitenstaanders, naar projecten die betrokkenen zelf managen en uitvoeren. Dat sluit ook perfect aan op de ambities van de nota 'Kans voor open doel'.

NOC*NSF heeft naar aanleiding van de nota het voortouw genomen om tot het plan Sportcoalities te komen. De uitvoering van het plan is nu halverwege –Sportcoalities loopt tot en met 2011 - en het is een goed moment om te bekijken wat de stand van zaken is, wat er gerealiseerd is en wat de plannen zijn voor de komende twee jaren.

Erica Terpstra is geïnspireerd door de activiteiten die vanmiddag aan bod komen. Het laat zien dat het werken in teamverband – net als in de sport –tot mooie resultaten leidt. Samen kunnen organisaties doelen bereiken die zij individueel niet kunnen realiseren.

Erica kijkt momenteel zelf ook in teamverband hoe het belang van sport voor de Nederlandse maatschappij meer aandacht kan krijgen. De Inspiratie- en Innovatiegroep streeft hier naar onder leiding van Frits Barend, ondersteund door Helga van Kampen. Naast Erica en Frits zijn Clarence Seedorf, Frank van den Wall Bake, Peter Heerschop en Mohammed Allach lid van de I-I-groep. Frank van den Wall Bake heeft een sterke strategische visie en communiceert over het belang van sport in zijn zakelijke netwerken. Peter Heerschop enthousiasmeert mensen voor sport overal waar hij komt. Mohammed Allach maakt de eredivisieclubs duidelijk dat deze ook buiten hun de landsgrenzen aan het belang van sport kunnen werken. Mohammed heeft tevens een kansrijk idee met Betaalde Voetbal Organisaties tijdens het WK 2010. Clarence Seedorf zet zich op inspirerende wijze voor sport in met zijn eigen stichting. In 2010 zal de I-I-groep in samenwerking met Helga van Kampen met een activiteit naar buiten treden om deze initiatieven te belichten. De I-I-groepleden benutten bovendien de presentaties van deze Netwerkbijeenkomst om over het belang van sport te communiceren. Zodoende versterken het Netwerk en de I-I-groep elkaar.

Erica Terpstra hoopt dat de beleidsmakers zich laten inspireren door de waardevolle initiatieven en besluiten om in het belang van sport te blijven investeren na 2011.

Nieuws van het Programma Sport & OS

Helga van Kampen laat weten dat het programma Sport en OS helaas gaat stoppen en dus ook de Netwerkbijeenkomsten in deze vorm. We kunnen terugkijken op een interessante periode. In de loop van de tijd is netwerk gegroeid van vijftien naar vijfenvestig leden. Het veld is sterk gegroeid; zowel in aantal initiatieven en nieuwe gezichten als wat betreft manieren van werken en professionalisering. Op alle niveaus is het thema geland, mede dankzij de inspanningen van de Netwerkliden. Wellicht is de tijd nu rijp dat bijeenkomsten plaatsvinden op een andere schaal, in kleiner verband, bijvoorbeeld op landenniveau.

Het team Sport & OS kijkt momenteel naar mogelijkheden om onderdelen van het programma Sport & OS voort te zetten. Vorig jaar is een onderzoek verricht over de waarde van het programma in het licht van de veranderingen in het veld. Conclusie was dat het programma na 2010 niet zal worden gecontinueerd. Dat komt niet alleen door wijzigingen in het Sport & OS veld maar ook door de veranderingen met betrekking tot de positie van de NCDO. De NCDO zal na 2010 namelijk een kenniscentrum worden.

Uit het onderzoek bleek tevens dat onderdelen van het programma waardevol zijn. De komende periode voeren teamleden van het programma gesprekken met netwerkliden om te kijken of en hoe waardevolle delen een toekomst kunnen krijgen volgens verschillende scenario's. De NCDO houdt het Netwerk op de hoogte van de uitkomsten.

Op de agenda voor 2010 staan diverse activiteiten zoals het project De Derde Helft (zie www.dederdehelft.nl). Clublinking en de Challenge vallen hier ook onder. Tevens verschijnt een publicatie over het Sport & Development e-Debate waar zesentwintig internationale experts aan deelnamen. Voorts zal in 2010 via de vernieuwde website www.sportdevelopment.org met en door Netwerkliden gecommuniceerd worden over Sport & OS. De website is gebouwd met open source software dus kan makkelijk overgedragen worden. Het tijdschrift Supporter bestaat dit jaar tien jaar, er komt een jubileumnummer. Het blad doet het heel goed, zo blijkt uit recent lezersonderzoek. Dus het programma staat zeker niet stil in dit laatste jaar.

Wel gaan er projecten niet door zoals de Masterclass Sport & OS. De Zuidelijke partners wensten meer lange termijn perspectief; er is momenteel helaas onvoldoende zekerheid voor financiering op de lange termijn. Wellicht komt er wel een verdiepingsbijeenkomst of conferentie.

Omdat het team momenteel de kansen verkent om waardevolle componenten onder auspiciën van derden te continueren, betekent het stopzetten van het programma Sport & OS kansen voor andere initiatieven. Voor het veld geeft het wellicht nieuwe energie en opent nieuwe perspectieven.

Vorig jaar is er een brainstorm georganiseerd over de vraag hoe we de resultaten en leerervaringen van het programma Sportcoalities het beste voor het voetlicht kunnen brengen. Voor het implementeren en uitvoeren van de ideeën (o.a. participatory video) zijn echter minimaal twee à drie jaar nodig. Die tijd is er helaas niet dus om die reden ziet het team Sport & OS er van af. De ideeën uit de brainstorm zijn echter wel beschikbaar voor andere partijen om in de praktijk te brengen, het team zal deze dan ook delen.

Tot slot doet Helga nog de oproep aan Netwerkliden om zich in te schrijven (kosteloos) als teamplayer op het internationale platform: www.sportanddev.org en meldt dat 17-20 november 2010 SCORE de volgende Next Step conferentie organiseert in Kaapstad, de Netwerkliden zijn van harte uitgenodigd.

Terugkoppeling tussenstand sport en OS activiteiten binnen Sportcoalities

De uitvoering van Sportcoalities kwam langzaam op gang. Het ambassade-traject en sportcoalities zijn grotendeels twee aparte trajecten gebleven en lijken elkaar nog weinig te versterken. Uit de presentaties blijkt dat projecten binnen Sportcoalities nu op stoom komen, dat interessante en uitdagende nieuwe partnerships zijn gesmeed, en dat er kansrijke activiteiten op stapel staan. De komende jaren zijn veelbelovend, blijkt uit de verhalen uit de praktijk. De hoofdaanemers presenteerden de plannen, activiteiten, ontwikkelingen en lessons learned per land:

- **Bhutan en Partners:** terugkoppeling van activiteiten/projecten in Bhutan door Erica Sluyters.
- **KNVB:** terugkoppeling van activiteiten/projecten in Zambia, Zuid-Afrika, Senegal en Mozambique door Johan van Geijn.
- **NSA:** terugkoppeling van activiteiten/projecten in Kenia, Burkina Faso, Suriname door Martijn Harlaar.
- **Respo International:** terugkoppeling van activiteiten/projecten in Zuid-Afrika en Indonesië door Lydia la Rivière-Zijde.
- **Todos:** terugkoppeling van activiteiten/projecten in Guatemala door Onno Raadsen.

Terugkoppeling overige sport en OS activiteiten buiten Sportcoalities

Uit de presentaties van vier organisaties blijkt dat ook buiten Sportcoalities veel waardevolle activiteiten worden geïnitieerd. Zo blijkt dat na een jarenlang proces net als bij SCORE ook bij Haarlem Mutare het 'ownership' is overgedragen aan de Zuidelijke betrokkenen en de organisatie niet meer vanuit Nederland wordt geleid en bestuurd. De volgende inspirerende presentaties passeerden de revue:

- Haarlem Mutare (Cees Versteeg)
- SCORE (Arjan Weijburg)
- Women Win (door Astrid Aafjes)
- Right to Play (door Marleen Romeny)

Alle presentaties van bovenstaande organisaties, zijn te downloaden op

<http://www.sportdevelopment.org/2010/04/verslag-van-de-netwerkbijeenkomst-sport-os-6-april-2010/>

Sport aan tafel: In gesprek met de netwerkpartners

In twee rondes discussiëren Netwerkliden aan de hand van een stelling.

Stelling Ronde 1: Het einde van deze beleidsnota betekent het einde van sport en OS in Nederland.

- Netwerkpartners aan tafel: Martijn Harlaar (NSA), Johan van Geijn (KNVB), Astrid Aafjes (Women Win) en Marleen Romeny (Right to Play)

Johan van Geijn benadrukt dat overheidssteun noodzakelijk is. De KNVB heeft wel de kennis en ervaring om de activiteiten te continueren maar het draagvlak bij de achterban van de vereniging om het benodigde budget te reserveren is onvoldoende. De gemiddelde amateurclub in Nederland heeft grote moeite om het hoofd boven water te houden en heeft zelf behoefte aan steun. De KNVB maakt zich dan ook enorme zorgen. Als de nota 'Kans voor open doel' om een eenmalige impuls gaat, dat moet er goede nazorg zijn. Een abrupt einde moet voorkomen worden.

Astrid Aafjes ziet daarentegen geen grote nadelen als het ministerie van Buitenlandse Zaken zich terugtrekt. De steun moet uiteindelijk komen van de man in de straat, uit de markt en van de sportwereld. De sportsector kan veel mensen mobiliseren, daar moet het Netwerk creatiever in worden. Wel is het zo dat dit beleid met veel 'elan' is ingezet. Dat schept verwachtingen in het Zuiden. Het is belangrijk als Nederland nu niet teleur te stellen door over twee jaar de stekker weer uit projecten te trekken.

Lydia la Rivière-Zijdel geeft aan dat je twee zaken goed moet scheiden: het financiële aspect en het maatschappelijke aspect. De overheid heeft een proces in gang gezet, dat moeten ze doorzetten. Wil Nederland sport als middel in ontwikkelingsamenwerking? Dat is de vraag. Is het antwoord 'Ja', dan is steun nodig.

Martijn Harlaar kiest voor een middenpositie. Uiteindelijk maakt het niet zoveel uit aan wie het veld de meerwaarde moet tonen: aan de achterban, de politiek of het bedrijfsleven. Wat blijft: de sector moet kunnen laten zien dat het de moeite waard is, dat het effect heeft. Het moet een congruent verhaal zijn, overtuigend over de activiteiten en de effecten. Het Netwerk moet het bedrijfsleven nog meer betrekken bij activiteiten. Maar de overheid heeft het kader geschetst en organisaties geënthousiasmeerd. Sommige nieuwe coalities zijn er nog niet aan toe om op eigen benen te staan....dat is een risico.

Onno Raadsen ziet ook positieve kanten. De organisatie was totnogtoe primair op de inhoud gericht. Nu wordt Todos gedwongen om na te denken over marketing en fondsenwerving. Partnerorganisatie Arca heeft het al meegemaakt: de omslag van 100% Nederlandse financiering naar 95% Braziliaanse financiering. De tijd was erg kort om die omschakeling te maken, daarom moet je er zo vroeg mogelijk op anticiperen.

Marleen Romeny benadrukt dat we nu nog maar twee jaar hebben om activiteiten op te zetten én om aan te tonen dat deze effect hebben. Johan van Geijn vult aan en stelt dat het Netwerk in feite nog maar twee maanden heeft om aan te tonen aan de politiek dat het de moeite waard is om in dit veld te investeren.

Tessa Kocken vraagt in dit licht de aanwezigen: hoe kunnen we de krachten van de verschillende organisaties optimaal benutten? Kunnen we niet gezamenlijk een vuist maken naar de politiek? Besloten wordt het netwerk sport en OS een brief opstelt richting de politiek om aandacht te vragen voor het thema en de noodzaak de steun te continueren. Helga en Martijn pakken dit samen op.

Stelling Ronde 2: Er zijn vooral bestaande activiteiten voortgezet naar aanleiding van de beleidsnota 'Kans voor open doel'; er zijn weinig vernieuwende elementen toegevoegd

- Netwerkpartners aan tafel: Erica Sluyters (Bhutan en partners), Lydia la Rivière-Zijdel (Respo International), Arjan Weijburg (SCORE), Cees Versteeg (Haarlem-Mutare) en Onno Raadsen (Todos)

De meningen zijn verdeeld over deze stelling, zo blijkt uit de discussie. Onno Raadsen geeft aan dat in Guatamala een vernieuwende aanpak is ontstaan door Sportcoalities. Sport en spel worden nu ingezet als educatief middel. Tot voor kort werd met name de competitieve component van sport benut. Ook is er een consortium gevormd van nieuwe partijen. Echter, twee jaar is te kort om een nieuwe aanpak en nieuwe samenwerkingsverbanden te laten wortelen.

Arjan Weijburg laat weten dat SCORE al samen werkte met organisaties als Unicef en het ministerie. SCORE werkte ook al samen met Adidas. Het gevormde consortium is voor SCORE niet sterk vernieuwend. Toch stimuleert het Sportcoalities proces het zoeken naar andere partijen voor organisaties die dat wellicht nog niet deden.

Cees Versteeg ziet geen verandering in de aanpak van Haarlem Mutare. De organisatie bepaalt zelf haar beleid en het ownership was al naar de direct betrokkenen overgedragen.

In de ogen van Johan van Geijn is de KNVB door het beleid wel gedwongen om in thema's en coalities te denken. Dat is een stimulans om specifieke vraagstukken over te laten aan gespecialiseerde organisaties. Afhankelijk van de benodigde krachten vorm je samen een sterk team.

Slotwoord en dankwoord

Slotconclusie is dat het Netwerk Sport & OS een katalysator is geweest om beleid en organisaties in beweging te krijgen. De sector moet zich nu profileren en er voor zorgen dat het thema op de agenda blijft staan. Het team Sport & OS bekijkt de mogelijkheden voor een bijeenkomst om terug te kijken en vooruit te kijken.

Gabriëlle van Doorn bedankt de NCDO voor het initiëren van het Netwerk Sport & OS. Zonder dit platform was de KNHB minder betrokken geweest bij ontwikkelingsamenwerking. Dit thema is geen core business van sportverenigingen: er is inderdaad een katalysator nodig om het proces in gang te zetten. Het Netwerk Sport & OS heeft deze rol goed vervuld; hopelijk nemen anderen deze waardevolle rol over.